

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR.....	17
GİRİŞ	19

BİRİNCİ BÖLÜM

YABANCI CEZA KANUNUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASININ HUKUKİ ESASLARI, TARİHÇESİ VE ÇEŞİTLİ DEVLETLERİN HUKUKUNDA DÜZENLENİŞİ

I. YABANCI CEZA KANUNUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASI KAVRAMI	25
A. Yabancı Ceza Kanununun Göz Önünde Bulundurulması Kavramı	25
B. Yabancı Ceza Kanununun Göz Önünde Bulundurulması Kavramının Benzer Kavramlardan Farkları.....	29
1. Yabancı Ceza Kanununun Değeri	29
2. Ceza Yargılarının Milletlerarası Değeri.....	31
a. Yabancı Ceza Yargısının Yerine Getirilmesi	32
b. Yabancı Ceza Yargısının Göz Önünde Tutulması	32
3. Milletlerarası Özel Hukukta Yabancı Kanunun Uygulanması	34
II. YABANCI CEZA KANUNUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASININ TARİHÇESİ.....	36
A. Batı Hukukunda	36
B. Türk Hukukunda	40
1. İslam Hukukunda	41
2. Osmanlı Hukukunda.....	43
3. Cumhuriyet Dönemi Hukukunda	47
a. 765 Sayılı TCK'nın 10/a Maddesinin Kabulünden Önceki Dönem.....	47
i. Mevzuat.....	47
ii. Yargı Kararları.....	49
iii. Doktrin.....	52
b. 765 Sayılı TCK'nın 10/a Maddesinin Kabulü	54
i. Kanunlaşma Süreci	54

ii. Doktrin	57
iii. Yargı Kararları.....	59
c. 5237 Sayılı TCK'nın 19. Maddesinin Kabulü.....	66
i. 1997 Tarihli TCK Öntasarısı	66
ii. 2003 Tarihli Hükümet Tasarısı.....	67
iii. 5237 sayılı TCK'nın 19. Maddesi.....	69
III. YABANCI CEZA KANUNUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASININ LEHİNDEKİ VE ALEYHİNDEKİ GÖRÜŞLER.....	72
A. Genel Olarak.....	72
B. Yabancı Ceza Kanununun Göz Önünde Bulundurulmasının Lehindeki Görüşler	72
1. Sanığın Yararı	73
2. Toplumun Yararı	74
3. Uluslararası İş Birliği Bakımından Sağlanacak Yarar.....	74
C. Yabancı Ceza Kanununun Göz Önünde Bulundurulmasının Aleyhindeki Görüşler	76
1. Yabancı Kanuna Güvensizlik Duyulması.....	76
2. Suçun İşlendiği Ülkenin İç İşlerine Karışma Tehlikesi.....	76
3. Yabancı Ceza Kanununun Bir Bütün Olarak Ele Alınıp Değerlendirilmesindeki Zorluklar	79
4. Suçluların Geri Verilmesine Ağırlık Verilmesi.....	81
D. Değerlendirme.....	82
IV. YABANCI CEZA KANUNUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASININ HUKUKİ TEMELİ.....	85
A. Uluslararası Nezaket Görüşü	85
B. Uygulanmasında En Büyük Menfaati Olan Devlet Kanununun Esas Alınması Görüşü	85
C. Evrensel Adalet Görüşü	86
D. Ülke Kanun Koyucusunun İsteğinin Esas Alınması Görüşü	87
V. ULUSLARARASI ALANDA YABANCI CEZA KANUNUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASI	87
A. Uluslararası Ceza Hukuku Toplantılarında Alınan Kararlar	88
1. 1927 Varşova Konferansı	88
2. 1929 Bükreş Kongresi	89
3. 1961 Lizbon Kongresi.....	90
B. Uluslararası Sözleşmeler.....	92

1. Ceza Kovuşturmalarının Aktarılmasına Dair Avrupa Sözleşmesi.....	92
2. Ceza Yargılarının Milletlerarası Değeri Konusunda Avrupa Sözleşmesi.....	95
3. Hükümlülerin Nakline Dair Sözleşme.....	97
4. Trafik Suçlarının Cezalandırılması Konusunda Avrupa Sözleşmesi	98
5. Cezai Konularda Kovuşturmaların Devrine Dair Model Andlaşma.....	100
6. Avrupa Birliğine Üye Devletler Arasında Ceza Kovuşturmalarının Aktarılmasına Dair Antlaşma.....	101
VI. ÇEŞİTLİ DEVLETLERİN MEVZUATINDA YABANCI KANUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASI	101
A. Genel Olarak	101
B. Suçun İşlendiği Ülke Kanununa Değer Tanımayan Devletler	102
1. Amerika Birleşik Devletleri.....	102
2. Pakistan.....	106
C. Suçun İşlendiği Ülke Kanununa “Çifte Cezalandırılabilirlik” Bakımından Değer Tanıyan Devletler	107
1. Almanya	108
2. Çin	110
3. Fransa.....	111
4. İngiltere.....	112
D. Suçun İşlendiği Ülke Kanununun Sanık Lehine Olması Halinde Göz Önünde Bulundurulmasını Kabul Eden Devletler	115
1. Avusturya	116
2. Danimarka.....	118
3. Finlandiya.....	120
4. İsveç	122
5. İsviçre.....	126
6. Polonya	129
7. Rusya.....	131
8. Diğer Devletler	132

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK CEZA KANUNUNDA YABANCI KANUNUN
GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASI

I. YABANCI KANUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASININ UYGULANMA ALANI.....	135
A. Ceza Kanununun Yer Bakımından Uygulanması	135

B. Mülkîlik İlkesi ve Türkiye’de İşlenen Suçların Yargılanması	138
1. Mülkîlik İlkesinin Kapsamı.....	138
2. “Ülke” Kavramı ve Suçun Türkiye’de İşlenmesinin Anlamı	140
3. Suçun İşlendiği Yerin Belirlenmesi	144
a. Genel Olarak.....	144
b. Türk Ceza Kanunu’ndaki Düzenleme	146
c. Suçun Özel Görünüş Şekilleri Bakımından Suçun İşlendiği Yer	149
d. İnternet Yoluyla İşlenen Suçlarda Suçun İşlendiği Yer	151
C. Türkiye’nin Egemenlik Alanı Dışında İşlenen Suçlar Dolayısıyla Türkiye’de Yapılan Yargılama	153
1. “Türkiye’nin Egemenlik Alanı Dışında İşlenen Suçlar”ın Anlamı	153
2. Şahsîlik İlkesi Uyarınca Türkiye’de Yapılan Yargılama.....	155
a. Faile Göre Şahsîlik İlkesi	155
i. Türk Vatandaşları Tarafından Yurt Dışında İşlenen Suçlar	156
ii. Yurt Dışında İşlenen Görev Suçları	159
b. Mağdura Göre Şahsîlik İlkesi	160
3. Koruma İlkesi Uyarınca Türkiye’de Yapılan Yargılama.....	162
4. Evrensellik İlkesi Uyarınca Türkiye’de Yapılan Yargılama	163
5. İkame Yargı Yetkisi İlkesi Uyarınca Türkiye’de Yapılan Yargılama	166
D. Yabancı Kanunun Göz Önünde Bulundurulması Açısından Değerlendirme.....	168
E. Kabahatler Bakımından Yabancı Kanunun Göz Önünde Bulundurulması	173
II. YABANCI KANUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASINA İLİŞKİN HÜKMÜN UYGULANMA YÖNTEMİ	174
A. Genel Olarak.....	174
B. Cezanın Türk Kanununa Göre Verilmesi	174
C. Verilecek Cezanın Suçun İşlendiği Ülke Kanununda Öngörülen Cezanın Üst Sınırından Fazla Olamaması	180
1. Suçun İşlendiği Yabancı Ülkenin Tespit Edilmesi	180
a. Suçun Bir Yabancı Ülkede İşlenmesi.....	180
b. Suçun Birden Fazla Yabancı Ülkede İşlenmesi.....	181
c. Suçun Herhangi Bir Devletin Egemenliği Altında Bulunmayan Bir Yerde İşlenmesi	185
2. Suçun İşlendiği Yabancı Ülke Kanununda Öngörülen Cezanın Üst Sınırının Tespit Edilmesi.....	186

D. TCK 19. Maddenin Uygulanma Yöntemi	189
1. Doktrin	189
2. Uygulama	192
a. Genel Olarak	192
b. Yargı Kararları	194
c. Zaman Bakımından Yabancı Kanunun Göz Önünde Bulundurulması.....	200
3. Suçun Özel Görünüş Şekilleri Bakımından Yapılacak Uygulama	205
a. Teşebbüs.....	205
b. İştirak	207
c. İçtima.....	209
i. Bileşik Suç	209
ii. Zincirleme Suç	213
iii. Fikri İçtima	216
E. Değerlendirme.....	217
III. YABANCI ÜLKE KANUNUNUN TESPİT EDİLMESİ	219
A. Genel Olarak	219
B. Uluslararası Adli Yardımlaşma	221
1. Cezaî Konularda Uluslararası Adlî İş Birliği Kanunu	222
2. Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi	223
3. Yabancı Hukuk Hakkında Bilgi Edinilmesine Dair Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol	224
4. İkili Andlaşmalar.....	226
C. Bilirkişiye Müracaat Edilmesi	229

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YABANCI KANUNUN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASININ İSTİSNALARI

I. GENEL OLARAK	233
II. SUÇUN TÜRKİYE’NİN GÜVENLİĞİNE KARŞI VEYA ZARARINA OLARAK İŞLENMESİ.....	234
A. Suçun Türkiye’nin Güvenliğine Karşı İşlenmesi.....	235
1. “Türkiye’nin Güvenliği” Kavramı	235
2. Türk Ceza Kanunu’nda Yer Alan Türkiye’nin Güvenliğine Karşı Suçlar ...	238
a. Genel Olarak	238

b. Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar	241
c. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar	241
d. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar.....	244
e. Milli Savunmaya Karşı Suçlar	245
f. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk	246
g. Yabancı Devletlerle Olan İlişkilere Karşı Suçlar	248
3. Terörle Mücadele Kanunu’nda Yer Alan Türkiye’nin Güvenliğine Karşı Suçlar	250
4. Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun’da Yer Alan Türkiye’nin Güvenliğine Karşı Suçlar.....	254
B. Suçun Türkiye’nin Zararına Olarak İşlenmesi	256
1. “Türkiye’nin Zararı” Kavramı	256
2. Suçun Türk Kamu Hukuku Tüzel Kişilerinin Zararına Olarak İşlenmesi.....	259
3. Türkiye’nin Zararına Olarak İşlenen Suçlara Örnekler	262
4. Yabancı Ülkede İşlenen Görev Suçları	264
III. SUÇUN TÜRK VATANDAŞINA KARŞI YA DA TÜRK KANUNLARINA GÖRE KURULMUŞ ÖZEL HUKUK TÜZEL KİŞİSİ ZARARINA OLARAK İŞLENMESİ	265
A. Suçun Türk Vatandaşına Karşı İşlenmesi	265
1. Türk Vatandaşı Kavramı.....	265
2. Suçun Türk Vatandaşına Karşı İşlenmesi.....	266
B. Suçun Türk Kanunlarına Göre Kurulmuş Özel Hukuk Tüzel Kişisi Zararına Olarak İşlenmesi	268
1. “Özel Hukuk Tüzel Kişisi” Kavramı	268
2. Türk Kanunlarına Göre Kurulmuş Özel Hukuk Tüzel Kişileri	270
a. Tüzel Kişilerin Tâbiyeti	271
b. Ticaret Şirketlerinin Tâbiyeti.....	273
c. Derneklerin Tâbiyeti	277
d. Vakıfların Tâbiyeti.....	279
3. Suçun Türk Kanunlarına Göre Kurulmuş Özel Hukuk Tüzel Kişisi Zararına Olarak İşlenmesine Örnekler	281
IV. İSTİSNA HÜKÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	283
A. 5237 Sayılı TCK’da Yer Verilmeyen İstisnalar.....	284
1. Suçun İşlendiği Ülke Kanununun Türkiye’nin Kamu Düzenine Aykırı Olması.....	284

a. 765 sayılı TCK'nın 10/a Maddesindeki Düzenleme	284
b. 5237 Sayılı TCK'nın 19. Maddesi Açısından Değerlendirme.....	288
2. Suçun İşlendiği Ülke Kanununun Türkiye'nin Milletlerarası Yükümlerine Aykırı Olması	291
a. 765 Sayılı TCK'nın 10/a Maddesindeki Düzenleme.....	291
b. 5237 Sayılı TCK'nın 19. Maddesi Açısından Değerlendirme.....	293
B. 5237 Sayılı TCK'nın 19. Maddesinde Düzenlenen İstisnaların Değerlendirilmesi.....	295
SONUÇ	301
KAYNAKÇA	309